

**"BABEŞ-BOLYAI" UNIVERSITY
FACULTY OF LETTERS
DOCTORAL SCHOOL OF HUNGARIAN STUDIES
HUNGARIAN DEPARTMENT OF ETNOGRAPHY AND
ANTHROPOLOGY**

PhD Thesis

**CAROL SINGING AT HUNGARIANS IN
TRANSYLVANIAN PLAIN**

Summary

**Scientific coordinator
Professor Pozsony Ferenc**

**PhD Candidate
Gergely Zoltán**

**Cluj-Napoca
2014**

CONTENTS

Introduction.....	7
I. Results and perspectives.....	11
I.1. The name of the folk custom.....	11
I.2. History of research regarding Hungarian Christmas carols singing.....	13
I.3. Results of collecting in the Transylvanian Plain.....	23
I.4. Sources.....	29
II. Methodology, strategies, points of view and objectives.....	32
II.1. Choosing the locations.....	32
II.2. About fieldwork and methodology.....	33
II.2.1. The points of the research of change.....	36
II.2.2. Possibilities of personality research.....	41
II.2.3. The points of the musical analysis of the carols from the Transylvanian Plain.....	44
II.3. Hypotheses of research.....	46
III. The change of the carol singing in the Transylvanian Plain.....	49
III.1. The people.....	49
III.2. The texts.....	63
III.3. The acoustic elements.....	67
III.4. The visual elements.....	71
III.5. The objects.....	73
III.6. Preparing the body for the feast.....	79
III.7. Vegetal symbols.....	83
III.8. Kinetic elements.....	85
III.9. Use of space within the custo.....	88
III.10. Use of time within the custom.....	90
III.11. Functions.....	92
IV. The role of th individual within the carol singing in the Transylvanian Plain..	95
IV.1. Christmas repertoire of Mária Maneszes Tóth.....	95
IV.2. Christmas repertoire of Anna Hideg Lakatos.....	102

IV.3. Conclusions.....	107
V. Tune and textual analysis of the Hungarian carols from the Transylvanian Plain.....	110
V.1. Musical classification of carols.....	110
V.2. Classification of the carols' texts.....	111
V.3. Tune and text relations of the carols.....	112
V.4. The interpretation and ornamentics of the carols.....	113
V.4.1. Ornated singing.....	114
V.4.2. Melismatic singing.....	115
V.4.3. The mourning style (A).....	115
V.4.4. Small range – old style (B).....	117
V.4.5. Variants of the songs from the hymnals (16 th – 18 th centuries)/ (C)....	127
V.4.6. Small range – new style (D).....	142
V.4.7. The songs popularized by school books (E).....	151
V.4.8. Songs of the 19 th and 20 th centuries (F).....	154
Conclusions.....	165
Bibliography.....	171
Collection of songs.....	188
1. Register of carols included in the collection by villages.....	188
2. Collection used in the analysis of carols from the Transylvanian Plain.....	190
3. Greeting poems.....	297
Appendices.....	304
1. Map of the Transylvanian Plain and the locations.....	304
2. A table by villages of the carols collected on location.....	305
3. A table of chant tunes collected on location.....	307
4. A table of chant texts collected on location.....	342
5. Suatu and the repertoire of Mária Maneszes	378
6. Fizeșu Gherlii and the repertoire of Anna Hideg.....	389
7. Interviews.....	401
8. Index of locations and informants.....	766

Keywords: carol singing at hungarians, Christmas, Transylvanian Plain, 20th century, custom, change, text, music, types, individual, database.

The aim and structure of the paper

In my paper I undertook the task of an interdisciplinary – that is ethnographic and musicological – analysis of the Christmas carol singing, a custom still alive in the Hungarian communities of the Transylvanian Plain. While most of the ethnomusicologists were keen on analyzing mainly the tune material of the carols, by different musical points of view, the ethnographers were giving credit first of all to textual analyses, thus they were paying attention to the texts of the songs and greetings, to their content and motifs. I consider that an organic research, analysis and interpretation of tunes, texts and customs all in one can bring new results to the research of the carol singing in the Transylvanian Plain. My basic aim is to offer a more adequate image of the life and functions of the carol singing in the 20th century in the Transylvanian Plain through the analysis of customs, texts and tunes living in local contexts and in continuous change. Within my research I was deliberately standing for revealing and describing in great detail how the structure, function, tune and textual repertoire of the custom had been changed in the second half of the 20th century.

My dissertation includes five major structural units. In the first chapter I enlighten the possibilities and problems of the research, and after a history of the research of the given topic I present the sources that I have used. In the second chapter I present the points of view related to choosing the locations of research, on the other hand the questions and framework of methodology determining the research and analysis. The third chapter comes to offer a presentation of the continuous changes that have occurred in the structure of carol singing as a folk custom. Based on the interviews taken during fieldwork I try to present how these changes were influencing the Christmas song repertoire of the settlements of the Transylvanian Plain within 1945–1961, 1962–1989, and 1990–2013. In the fourth chapter I present the repertoire and knowledge of two outstanding specialists, namely Mária Maneszes (Tóth) from Suatu and Anna Hideg (Lakatos) from Fizeșu Gherlii. In the fifth chapter I try to

elaborate the tune and textual analysis of the Christmas carols from the Transylvanian Plain. Besides the proceeds of my fieldwork I use the results of those scholars, including the tunes and texts, who carried out similar collecting in the Transylvanian Plain.

My database of tunes and texts include 180 variants from publications or different archives, 113 Christmas carols collected by myself, and it is completed with 60 interviews taken in 19 different settlements, from 84 different persons. These texts and conversations reflect the most important changes in the life of the carol singing in the Transylvanian Plain during the 20th century. Nevertheless I have built my PhD thesis on these basic sources. In the last three years (2010–2013) I have visited the following settlements of the Transylvanian Plain: Malin, Nușeni, Unguraș, Buza, Uriu, Chiochiș, Bozieș, Pălatca, Suatu, Feldioara, Chesău, Strugureni, Fizeșu Gherlii, Cămărașu, Sic, Sânmartin, Vaida-Cămăraș, Vița, Vișea. I think that these 19 villages offer an appropriate representation of the northern, central and southern parts of the Transylvanian Plain, and my newer fieldwork from those parts are suitable for offering a more nuanced and representative image of the carol singing of this larger ethnographic region.

Methodology and viewpoints of analysis

I was trying to gather the information related to this custom mostly through non-structured conversations. At these occasions I was asking questions not only about the custom in that particular village, but also about the role it has played in the life of my informant, how it had been changing in his/her childhood or adult years, or during marriage, respectively how does he/she characterize and value the modification, the changing of the custom as an elder person.

My questionnaire regarding tunes and texts many times were having the role of memory refreshment for the informants. As these songs are in use only once a year, on the 24th of December, some of them were passed into the passive repertoire of some elder individuals. Therefore during fieldwork I was helping to remember these songs with humming the tune or reciting some part of the text.

The custom of Christmas carol singing was integrated into the customs of Christmas holiday, into their system and structure on the former counties of Transylvania as well. In this

chapter, based on the results of Péter Niedermüller, Ferenc Pozsony, and Kincső Verebélyi, I present the changing of the elements of the custom (persons, texts, acoustic signs, visual codes, object signs, body, plants, animals, kinetic codes, usage of time and space) in the villages of the Transylvanian Plain between 1945 and 2013.

In the next stage of my research I am working up the collected material, offering a sum up and systematization. In the process of writing down and publishing the texts I was following the rules given by Vilmos Voight and Lajos Balogh. In these texts of the songs and in the interviews I was trying to reflect precisely the specificities of the Hungarian dialect of the Transylvanian Plain. Noting down the tunes I was following the rules of Bartók–Kodály, by g1 ending. I was including the carols into a given category of style by the results of the research of Hungarian folk music and religious folk songs.

In the case of the Christmas songs originated in the religious folk songs I offer first of all a textual analysis of the content, respectively a categorization by content. In the typology of the texts of popular origin I took into consideration the viewpoints of several scholars, but I followed mainly the system used by Monica Brătulescu and Ferenc Pozsony. The types of texts used in the interpretation were defined by the themes, key motifs, motifs and motif-series of the songs' texts. During the analysis of the common textual motifs of both Hungarian and Romanian songs I was using also the works of Tekla Dömötör, Zsuzsanna Erdélyi, József Faragó, and Ildikó Kríza.

Conclusions

The work migration to the nearby cities or to far away countries gradually resulted that in the Transylvanian Plain, similarly to other regions, the disintegration of the local communities was started, the process of individualization was fulfilled, the family relations were come loose. As a result of all these, Christmas has become more like the frame, the occasion for the family members to meet, so its importance as a family event spent near the Christmas tree, in intimate manner has become its greatest value. All these led to the fact that on the 24th of December the adults find it more and more difficult to go to the neighbours' door or to undertake the custom of going from house to house with the Christmas carol.

Mária Manesztes Tóth from Suatu and Anna Hideg Lakatos from Fizeşu Gherlii are two informants who in their adulthood knew all the Hungarian Christmas songs from their native village. With their help I was able to outline how the individuals took part in the Christmas carol singing from childhood to the elder age, how they continuously enrich their repertoire, than in the elder age how regression starts, and how the weakening of memory, forgetting and the expelling from the communal customs influenced their repertoire, so the once well known and beloved Christmas songs were retreated into their passive knowledge.

In the structure of the carols from the Transylvanian Plain survived an old material of tunes and texts. The origin of some songs dates back as far as the 16th century, and from that period to the 19th century the set of songs had been enriched with more and more tunes. In the material collected by myself I was able to identify the following style groups: A. *Mourning style*, B. *Small range – old style*, C. *Variants of the songs from the hymnals (16th – 18th centuries)*, D. *Small range – new style*, E. *Songs popularized by school books*, F. *Songs of the 19th and 20th centuries*.

As in this region Hungarians have been living in vicinity of Romanians and Gypsies for centuries, the natural economic, social, religious and cultural relations and gradual passages of everyday life or of the holidays resulted that similarly to other layers of local culture (e.g. material culture, folk music, folk dance), in the Hungarian Christmas carols can be identified numerous Romanian elements and influences (tune, element, motif, text).

The textual material of the Christmas songs from the Transylvanian Plain is quite varied both in content and in genre. While some texts describe the story and conditions of Christ's birth and looking for lodging, others emphasize the dogmatic content of Christmas. I have to mention that the textual variants dealing with the birth of Jesus, respectively the passion of Christ are frequent in this region and some of their elements present similarities and are related to the motifs of our most archaic apocryphal folk prayers. In the texts of the songs with popular origin there are some elements of genre which can be related to the medieval apparition-poetry, and in the same time they contain numerous motifs and symbols of archaic prayers, chants, and lullabies.

One important and specific characteristic of the Christmas songs of the Transylvanian Plain lies exactly in the specific relation between text and tune. Because contra-fracture and

“ad notam” practice, some tunes can be found with several different texts. For example, in the case of tune type nr 4 there are four different types of texts and a Gypsy text as well.

The analysis shows that the old songs are known mostly to the members of the elder generation; however there are some pieces which are retreated into the passive repertoire even in the case of the elders. I have to mention that even if the written or printed forms still have their role in the learning, remembering and singing of Christmas songs, the learning of new tunes or the passing of the old ones to the new generation happens by the well-known oral tradition and not with the help of music sheets.

Representative bibliography

ALMÁSI István

- 1979 *Szilágysági magyar népzene*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest.
2008 Az erdélyi magyar népzene jellegzetességei. *Erdélyi Múzeum* LXX. 1–2. 114–119.
2009 Lajtha László mezőségi kutatásainak példaértéke. In. uő.: *A népzene jegyében. Válogatott írások*. Európai Tanulmányok Alapítvány Kiadója, Kolozsvár, 81–86.

BARNA Gábor (szerk.)

- 2009 *Istent dicsőítő egyházi énekkönyv. Mezey-énekek*. (Devotio Hungarorum, 13.) Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged.

BARTÓK Béla

- 1924 *A magyar népdal*. Rózsavölgyi és Társa, Budapest.
1935 *Melodien der rumänischen Colinde (Weihnachtslieder)*. 484 Melodien, mit einleitenden Aufsatz. [Román kolindadallamok (Karácsonyi énekek). 484 dallam, bevezető tanulmánnyal.] Universal Edition, Wien.
1975 *Rumanian Folk Music IV. Carols and Christmas Songs (Colinde)*. Edited by Benjamin Suchoff. Texts Translations by E. C. Teodorescu. (Bartók Archives Studies in Musicology, 5.) Martinus Nijhoff, Hague.

BARTÓK Béla – BATES, Albert Lord (eds.)

- 1951 *Serbo-Croatian folk songs. Texts and Transcriptions of Seventy-five Folk Songs from the Milman Parry Collection and a Morphology of Serbo-Croatian Folk Melodies*. (Columbia University studies in musicology, 7.) Columbia University Press, New York.

BÎRLEA, Ovidiu

- 1969 Colindatul în Transilvania. In. *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei pe anii 1965–1967*. Cluj, 247–304.

BRĂTULESCU, Monica

- 1981 *Colinda românească*. [The Romanian colinda. (Winter-solstice songs)] Editura Minerva, București.

CAMPBELL, Reginald John

- 1935 *The Story of Christmas*. Collins, London & Glasgow.

CARAMAN, Petru

- 1933 *Obrzed kolendowania u Slovian I u Rumunow. Studjum porównawcze.* Krakowia.
1983 *Colindatul la români, slavi și la alte popoare. Studiu de folclor comparat.* Editura Minerva. București
1997 *Descolindatul în orientul și sud-estul Europei. Studiu de folclor comparat.* Editura Universității Alexandru Ioan Cuza”, Iași.

DOBSZAY László

- 1984 *Magyar zenetörténet.* Gondolat Könyvkiadó, Budapest.
1995 *A magyar népének I.* Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém.
2006 *A magyar népének I.* Tankönyv. (Egyházzenei füzetek, I/15.) MTA-TKI – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (LFZE) Egyházzenei Kutatócsoport – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest.

DÖMÖTÖR Tekla

- 1979 *Naptári ünnepek – népi színjátás.* Akadémiai Kiadó, Budapest.
1983 *A népszokások költészete.* Akadémiai Kiadó, Budapest.

FARAGÓ József

- 1947 *Betlehemezők és kántálók Pusztakamaráson. / Jeu et chant de Noël à Pusztakamarás.* (Erdélyi Néprajzi Tanulmányok, 8.) Erdélyi Tudományos Intézet, Kolozsvár.

FARMATI Anna

- 2000 A 17. századi katolikus egyházi énekköltészet szövegtípusai. In. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Catholica Latina* I. 1. 129–145.

FEKETE Réka – FERENCZ Csaba

- 2013 *Forrásvidéken. Beszélgetések erdélyi adatközlőkkel.* ARTprinter Könyvkiadó, Sepsiszentgyörgy.

FRIEDRICH Károly

- 1944 *A magyar evangélikus templomi ének (XVI–XVIII. század).* Szerző kiadása (Garab József könyvnyomdája, Cegléd), Budapest.

GERGELY Zoltán

- 2008 Tunes of the Traditional Christmas Carols in the Northern Part of Mezőség (Câmpia Transilvaniei). In. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Series Musica* LIII. 2. 109–127.
2009 Celebrating Christmas in Bozieş (Magyarborzás) and Vița (Vice). In. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Series Musica* LIV. 1. 107–121.

JAGAMAS János

- 1977 Adatok a romániai magyar népzenei dialektusok kérdéséhez. In. SZABÓ Csaba (szerk.): *Zenatudományi írások.* Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 25–51. [Eredeti szövegkiadás: 1956.]

JAGAMAS János (közéleti)

- 1984 *Magyaró énekes népzeneje. Egy Felső-Maros menti falu magyar néphagyományából.* (Palkó Attila kiegészítő gyűjteményét és Zsigmond József szövegkiegészítéseit felhasználva.) Kriterion Könyvkiadó, Bukarest.

JAGAMAS János – FARAGÓ József (közéleti)

- 1974 *Romániai magyar népdalok.* Kriterion Könyvkiadó, Bukarest.

JÁRDÁNYI Pál et al. (szerk.)

- 1961 *Magyar népdaltípusok I–II.* (Népzenei könyvtár, 1–2.) Akadémiai Kiadó, Budapest.

KALLÓS Zoltán

1958 Hejgetés az erdélyi cigányok kántáló énekében. *Néprajzi Közlemények* III. 4. 51–58.

KATONÁNÉ SZABÓ Judit

2007 *Harmat Artúr* Szent vagy, Uram! *népénektár filológiai feldolgoása*. (Doktori értekezés. Témavezető: TARDY László.) Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Doktoriskola (7.6. Zeneművészet), Budapest. [Kézirat. Elektronikus elérhetősége: http://lfze.hu/netfolder/public/PublicNet/Doktori%20dolgozatok/katonane_szabo_judit/disszertacio.pdf (Letöltés ideje: 2013. 05. 22.)]

KERÉNYI György

1982 *Magyar énekes népszokások*. (Előszó: Sárosi Bálint. Szerk. Hamburger Klára.) Gondolat Könyvkiadó, Budapest.

KERÉNYI György (szerk.)

1961 *Magyar népdalok és népies dalok. Népies dalok*. (Népzenei Könyvtár, 3.) Akadémiai Kiadó, Budapest.

KESZEG Vilmos

1994 Régi karácsonyok. *Kelet–Nyugat* V. 12. 24–28.

2010 Az Erdélyi Mezőség néprajzi irodalma. In. KESZEG Vilmos – SZABÓ Zsolt (szerk.): *Mezőség. Történelem, örökség, társadalom*. Művelődés, Kolozsvár, 7–52.

KODÁLY Zoltán

1976 *A magyar népzene*. (7. kiadás.) A példatárat szerkesztette Vargyas Lajos. Zeneműkiadó, Budapest. [Első kiadás: 1952.]

1989 *A magyar népzene*. A példatárt szerkesztette Vargyas Lajos. Zenemű Kiadó, Budapest.

KODÁLY Zoltán (szerk.)

1943 *Iskolai énekgyűjtemény I.* (Nemzetnevelő Könyvtára, V. A népiskolai könyvek, 14.) Országos Közoktatási Tanács, Budapest.

KÓNYA Sándor

2004 *Harmatozzatok, egek! Népünk vallásos énekei Észak-Bánságban*. Thurzó Lajos Közművelődési Központ, Zenta.

KÓSA László

1990 Mezőség, észak-erdélyi szórványok. In: Uő.: *Paraszti polgárosulás és a népi kultúra táji megoszlása Magyarországon (1880-1920)*. Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke. Debrecen, 386-391.

KÓS Károly dr.

2000 *Mezőség néprajza I–II*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely.

KÖNCZEI Csongor

2011 *A kalotaszegi cigányzenészek társadalmi és kulturális hálózatáról*. BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék–Krizsa János Néprajzi Társaság, Kolozsvár.

KÖVESDI KISS Ferenc

2006 *Riadóra szól a harang. A Mezőség településeinek helyzetképe (1891–1991)*. Kráter Műhely Egyesület, Budapest.

KRÍZA Ildikó

1982 *A legendaballada. Epikai-lírai alkotások az irodalom és a folklór határán*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

KÜLLŐS Imola

2002 Két XVIII. századi erdélyi diák énekeskönyv. In. DEÁKY Zita (szerk.): *Ünnepi kötet Faragó József 80. születésnapjára*. (A Néprajzi Látóhatár Kiskönyvtára, 8.) Györffy István Egyesület, Budapest, 175–197.

LAJTHA László

1954a *Szépkenyerűszentmártoni gyűjtés*. (Népzenei monográfiák, 1.) Zeneműkiadó, Budapest.

1954b *Széki gyűjtés*. (Népzenei monográfiák, 2.) Zeneműkiadó, Budapest.

LÚKÓ Gábor

1981 Középkori mondáink variánsai a román kolindaköltészetben. In. EPERJESSY Ernő – KRUPA András (szerk.): *A II. Békéscsabai Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia előadásai*. III. (1980. szept. 30. – okt. 2.) Művelődési Minisztérium Nemzetiségi Önálló Osztálya, Békéscsaba—Budapest, 611–618.

MAKKAI Endre – NAGY Ödön

1939 *Adatok téli néphagyományaink ismeretéhez*. Hetven néprajzi gyűjtő munkája alapján összeállította: ~. (Erdélyi Tudományos Füzetek, 103.) E. M. E. kiadása, Kolozsvár. [2. bőv. kiad.: In. BARNÁ Gábor (szerk.): *Adatok téli néphagyományaink ismeretéhez*. (Magyar Népköltési Gyűjtemény, 20.) MTA Néprajzi Kutatóintézet, Budapest, 1993.]

MEDAN, Virgil

1979 *Cântece epice*. Editura Centrul Județean de Îndrumare a Creației Populare Cluj, Cluj-Napoca.

MILES, Clement Arthur

1912 *Christmas in Ritual and Tradition Christian and Pagan*. Flischer Unwin, Detroit.

MÎRZA, Traian (coord.)

1978 *Folclor muzical din zona Huedin. / Hunyad környéki népzene*. Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Cluj – Conservatorul de Muzică „G. Dima”, Cluj-Napoca.

MOHAY Tamás

2000 Egyének és életutak. In. PALÁDI-KOVÁCS Attila (főszerk.), SÁRKÁNY Mihály – SZILÁGYI Miklós (szerk.): *Magyar Néprajz VIII. Társadalom*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 760–790.

NIEDERMÜLLER Péter

1981 A szokáskutatás szemiotikai aspektusai. In. HOPPÁL Mihály (szerk.): *Folklór tanulmányok*. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához, 9.) MTA Néprajzi Kutatócsoport, Budapest, 177–200.

NIKODÉM Géza

2008 *Liturgikus élet a népéneklés tükrében 1797-től a II. Vatikáni Zsinatig, különös tekintettel egy hazai tájegységre*. [Doktori értekezés. Témavezető: Dobszay László.] Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Doktori Iskola, Budapest. [Kézirat. Az értekezés téziseinek elektronikus elérhetősége: http://fze.hu/netfolder/public/PublicNet/Doktori%20dolgozatok/nikodem_geza/tezis_hu.pdf (Letöltés ideje: 2013. 02. 15.)]

ORTUTAY Gyula

1940 *Fedics Mihály mesél*. (Új Magyar Népköltési Gyűjtemény I.) Egyetemi Magyarságtudományi Intézet, Budapest. [Reprint: Akadémiai, Budapest, 1978.]

PÁVAI István

- 2012 *Az erdélyi magyar népi tánczene.* Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár.
- PÉTER Éva**
- 2008 *Református gyülekezeti énekek az erdélyi írott és szójhagyományos forrásokban.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár.
- POZSONY Ferenc**
- 1994 *Szeret vize martján. Moldvai csángómagyar népköltészet.* A klézsei Lőrinc Györgyné Hodorog Lucától gyűjtötte, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta Pozsony Ferenc. A dallamokat hangszalagról lejegyezte és sajtó alá rendezte Török Csorja Viola. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár.
- 1997 *Az erdélyi szászok jeles napi szokásai.* Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda.
- 2000 Román kolindák és magyar karácsonyi énekek motívumegyezései. In. uő.: „*Adok nektek aranyvesszőt...*”. *Dolgozatok erdélyi és moldvai népszokásokról.* Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 58–83.
- 2006 *Erdélyi népszokások. Egyetemi jegyzet.* (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 1.) KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár.
- 2009 Együttélési modellek Erdélyben. In: Uő.: *Erdély népei. Szászok, örmények, székely szombatosok, cigányok.* (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 6.) KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék. Kolozsvár, 221–233.
- RÁDULY János**
- 1997 *Vettem gyöngyöt. Népköltészeti tanulmányok.* Erdélyi Gondolat Kiadó, Székelyudvarhely.
- RĂDULESCU, Nicolae**
- 1968 Variante româno-balcanice ale unor melodii de dans și rituale. *Revista de Etnografie și Folclor* XIII. 1. 3–25.
- SERES András – SZABÓ Csaba**
- 1991 *Csángómagyar daloskönyv. Moldova 1972–1988.* Héttorony Kiadó, Budapest.
- SZÉKELY László**
- 1997 *Csíki áhítat. A csíki székelyek vallási néprajza.* A szövegeket gondozta, a mutatókat és a szómagyarázatokat készítette Pusztai Bertalan. Szent István Társulat, Budapest.
- SZENIK Ilona**
- 1998 *Adatok néhány karácsonyi kántáló dallamáról.* Előadás a KJNT *Ünnep és hétköznapok* (Kolozsvár, 1998. május 16.) konferencia keretében. [Kézirat.]
- SZENIK Ilona – BOCȘA, Ioan**
- 2011 *Colinda în Transilvania. Catalog tipologic muzical.* I–II. Editura Qal Media, Cluj-Napoca.
- STRATILESCO, Tereza**
- 1907 *From Carpathian to Pindus. Pictures of Roumanian Country Life.* (With two maps and sixty-three illustrations.) John W. Luce & Company, Boston.
- TÁNCZOS Vilmos**
- 1995 *Gyöngyökkel gyökereztél. Gyimesi és moldvai archaikus imádságok.* (Krónika könyvek.) Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda.
- 2001 *Nyiss kaput, angyal! Moldvai csángó népi imádságok. Archetipikus szimbolizáció és élettér.* Püski Kiadó, Budapest.

TÁTRAI ZSUZSANNA

- 1990 Karácsonyi kántálás. In: Dömötör Tekla (főszerk.): *Népszokás, néphit, népi vallásosság. Magyar Néprajz VII.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 228–232.
2002 Kalendáris szokásaink táji tagoltsága. *Néprajzi Látóhatár XI.* 1–4. 317–339.

TÁTRAI ZSUZSANNA – Karácsony Molnár Erika

- 1997 *Jeles napok, ünnepi szokások.* Planétás Kiadó, Budapest.

VARGA E. Árpád

- 2001 *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája IV. Fehér, Beszterce-Naszód és Kolozs megye. Népszámlálási adatok 1850–1992 között.* Teleki László Alapítvány – Pro-Print Könyvkiadó, Budapest–Csíkszereda.

VARGYAS Lajos

- 1976 *A magyar népballada és Európa.* I–II. Zeneműkiadó, Budapest.
2000 *Egy felvidéki falu zenei világa – Áj, 1940.* Planétás Kiadó, Budapest.
2002 *A magyarság népzeneje.* Planétás Kiadó, Budapest. [Első kiadás: Zeneműkiadó, Budapest, 1981.]

VASAS Samu – SALAMON Anikó

- 1986 *Kalotaszegi ünnepek.* Gondolat Kiadó, Budapest.

VEREBÉLYI Kincső

- 2005 *Szokásvilág.* (Studia Folkloristica et Ethnographica, 46.) Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszék, Debrecen.

VOIGT Vilmos

- 1972 *A folklóralkotások elemzése.* (Néprajzi Tanulmányok.) Akadémiai Kiadó, Budapest.

VOIGT Vilmos – BALOGH Lajos

- 1974 *A népköltési (folklór) alkotások kritikai kiadásának szabályzata.* (Szerkesztési irányelvek, IV.) Akadémiai Kiadó, Budapest.

VOLLY István

- 1982 *Karácsonyi és Mária-énekek.* Szent István Társulat, Budapest.

WELLESZ, Egon Josef

- 1961 *A History of Byzantine Music and Hymnography.* (Second edition, revised and enlarged.) Calendon Press, Oxford. (First edition: 1949.)